Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 13. srpnja 2026.
(OR. en)

11828/26

FAO 25
AGRI 587
FOOD 98
VETER 120
PHYTOSAN 71
ENV 936
SAN 585
SUSTDEV 62

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci o pristupu „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o pristupu „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima, koje je Vijeće (poljoprivreda i ribarstvo) odobrilo na 4190. sastanku održanom 13. srpnja 2026.

PRILOG

zaključaka Vijeća o pristupu „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

PODSJEĆAJUĆI NA:

- Zaključke Vijeća od 29. siječnja 2024. o Strategiji EU-a za globalno zdravlje – Bolje zdravlje za sve u svijetu koji se mijenja[1];

- Zaključke Vijeća od 21. lipnja 2024. o budućnosti europske zdravstvene unije: Europa koja skrbi, koja se priprema i koja štiti[2];

- Preporuku Vijeća od 13. lipnja 2023. o jačanju djelovanja EU-a za borbu protiv antimikrobne otpornosti primjenom pristupa „Jedno zdravlje”[3];

- Zaključke Vijeća od 26. svibnja 2021. o prioritetima EU-a za UN-ov sastanak na vrhu o prehrambenim sustavima 2021.[4]

---

1 5908/24.
2 11597/24.
3 *SL C* 220, 22.6.2023., str. 1.
4 9335/21.

Opća načela

1. PODSJEĆA da se u članku 168. Ugovora o funkcioniranju Europske unije navodi da Unija pri utvrđivanju i provedbi svih svojih politika i aktivnosti mora osigurati visoku razinu zaštite zdravlja ljudi;

2. NAGLAŠAVA da se zdravlje ljudi ne može zaštititi odvojeno od drugih elemenata i da je neodvojivo povezano sa zdravljem životinja, bilja i širih ekosustava[5] na kojima se temelje naši poljoprivredno-prehrambeni sustavi te o njima ovisi. U tom pogledu PODSJEĆA da je pristup „Jedno zdravlje" integriran i ujedinjujući pristup čiji je cilj održiva ravnoteža i optimizacija zdravlja ljudi, životinja, ekosustava i šireg okoliša[6];

3. PREPOZNAJE da pristup „Jedno zdravlje" može doprinijeti učinkovitijoj i djelotvornijoj upotrebi resursa integriranim i preventivnim djelovanjem;

4. ISTIČE važnost kontinuiranog poticanja kulture pristupa „Jedno zdravlje", među ostalim putem obrazovanja, osposobljavanja i podizanja svijesti, posebno među mlađim generacijama, kako bi se na integriran način odgovorilo na međusobno povezane izazove u području zdravlja, okoliša i održivosti;

5. NAGLAŠAVA da su održivi, otporni i uključivi poljoprivredno-prehrambeni sustavi ključni za osiguravanje naših trajnih kapaciteta za osiguravanje dostatne, sigurne i priuštive hrane i zdrave prehrane za sve, uz istodobno priznavanje lokalnih prehrambenih kultura. U tom pogledu ISTIČE da se dugoročna globalna sigurnost opskrbe hranom može postići samo zaštitom i osiguravanjem održive upotrebe prirodnih resursa te zaštitom zdravlja bilja, životinja i ekosustava. UVIĐA da je za to potreban holistički i sustavan pristup koji se temelji na istraživanjima i inovacijama;

---

[5] Poljoprivredno-prehrambeni sustavi odnose se na sve međusobno povezane aktivnosti i aktere uključene u dobivanje hrane od polja do stola. Ta definicija obuhvaća sve od poljoprivredne proizvodnje i prerade do distribucije, potrošnje i gospodarenja otpadom.

[6] Stručna skupina na visokoj razini za pristup „Jedno zdravlje" razvila je 2022. sljedeću definiciju tog pristupa: „Pristup ‚Jedno zdravlje' integriran je i ujedinjujući pristup čiji je cilj održiva ravnoteža i optimizacija zdravlja ljudi, životinja i ekosustava. Njime se u suštini prepoznaje da su zdravlje ljudi, domaćih i divljih životinja, bilja i šireg okoliša (uključujući ekosustave) usko povezani i međuovisni."

6. POTVRĐUJE da se u Viziji za poljoprivredu i hranu, koju je Europska komisija predstavila u veljači 2025.[7], naglašava važnost toga da se osigura da svi elementi poljoprivredno-prehrambenog sektora djeluju unutar granica planeta i istodobno doprinose klimatskim ciljevima, očuvanju i obnovi bioraznolikosti, zdravom tlu, čistoj vodi i otpornim prehrambenim sustavima;

7. ISTIČE da su poljoprivredno-prehrambeni sustavi dodirna točka između zdravlja ljudi, životinja, bilja i ekosustava te da pristup „Jedno zdravlje" pruža integrirani okvir za ublažavanje međusobno povezanih rizika i međusektorskih izazova s kojima se suočavaju poljoprivredno-prehrambeni sustavi;

8. NAGLAŠAVA da se antimikrobna otpornost širi zbog međusobne povezanosti čovjeka, životinja i okoliša, što znači da se otporni patogeni i geni za otpornost mogu kretati između ljudi, stoke, divljih biljnih i životinjskih vrsta i ekosustava bez obzira na to gdje su se prvi put pojavili, te zahtijeva koordinirano djelovanje; NAPOMINJE da je pristup „Jedno zdravlje" posebno važan za rješavanje problema antimikrobne otpornosti i NAGLAŠAVA da bi se mjere trebale temeljiti na zakonodavstvu EU-a i međunarodno dogovorenim standardima;

9. u vezi s navedenim ISTIČE da pristup „Jedno zdravlje" nije samo zdravstvena strategija, već i jedan od ključnih pokretača održivih i otpornih poljoprivredno-prehrambenih sustava;

---

[7] 6385/25 – Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: „Vizija za poljoprivredu i hranu: zajedničko oblikovanje privlačnog poljoprivrednog i prehrambenog sektora EU-a za buduće generacije".

10. NAGLAŠAVA važnost oslanjanja na pouke izvučene iz prethodnih izazova u okviru pristupa „Jedno zdravlje”, znanstvene dokaze i praktično iskustvo kako bi se ojačali integrirani pristupi u svim poljoprivredno-prehrambenim sustavima;

11. ISTIČE da se integriranjem pristupa „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambene sustave mogu ostvariti znatne dugoročne uštede ako se naglasak preusmjeri s upravljanja krizama koje zahtijevaju znatne resurse, kao što su odgovori na pandemije, krize u pogledu zdravlja životinja ili propadanje usjeva, na troškovno učinkovitu prevenciju i sustavnu otpornost, čime bi se zaštitili javni proračuni i ojačala socijalna kohezija;

Primjena pristupa „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima

12. NAGLAŠAVA da primjena pristupa „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima, uključujući kopnene i vodne prehrambene sustave, podrazumijeva ravnopravno suočavanje s izazovima povezanima sa zdravljem ljudi, zdravljem i dobrobiti životinja, zdravljem bilja i zdravljem ekosustava, uz potpuno priznavanje njihove međuovisnosti;

13. u vezi sa **zdravljem ljudi**, ISTIČE sljedeće:

– snažnu međusobnu povezanost poljoprivredno-prehrambenih sustava i zdravlja ljudi jer sve sastavnice poljoprivredno-prehrambenog lanca, uključujući primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje, prijevoz, stavljanje na tržište, potrošnju i gospodarenje otpadom, izravno i neizravno utječu na zdravlje pojedinaca i javno zdravlje,

– ključnu potrebu za pristupima usmjerenima na prevenciju u poljoprivredno-prehrambenim sustavima, koji doprinose smanjenju bolesti koje se prenose hranom i vodom, svih oblika pothranjenosti i bolesti povezanih s prehranom, izloženosti kontaminantima i rizika od zoonoza,

– presudnu ulogu promicanja zdravih prehrambenih obrazaca, uz istodobno priznavanje lokalnih prehrambenih kultura, posebno obrazovanjem i podizanjem svijesti, boljim pristupom informacijama i zdravijim prehrambenim okruženjima, čime se smanjuje opterećujući učinak kardiovaskularnih bolesti i drugih nezaraznih bolesti na društvo;

14. u vezi sa **zdravljem i dobrobiti životinja**, ISTIČE sljedeće:

- zdravlje i dobrobit životinja središnje su sastavnice otpornih i održivih poljoprivredno-prehrambenih sustava. Održivi uzgoj životinja i akvakultura, utemeljeni na visokim standardima zdravlja i dobrobiti životinja, doprinose sigurnosti opskrbe hranom, sredstvima za život u ruralnim područjima i sigurnoj proizvodnji hrane te smanjuju rizik od pojave i širenja zoonotskih bolesti i ublažavaju učinke na okoliš,

- biosigurnost, sprečavanje i kontrola bolesti (uključujući strategije cijepljenja), razborita upotreba antimikrobika, sustavi nadzora i visoki standardi dobrobiti životinja i dalje su ključne sastavnice djelotvorne provedbe pristupa „Jedno zdravlje”,

- globalni okvir za progresivnu kontrolu prekograničnih bolesti životinja, pod zajedničkim vodstvom Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) i Svjetske organizacije za zdravlje životinja (WOAH), i dalje je važan mehanizam za upravljanje prekograničnim bolestima životinja te stoga doprinosi sigurnosti hrane, održivim sredstvima za život, sigurnoj trgovini, sigurnosti opskrbe hranom i javnom zdravlju,

- mjere koje se odnose na zdravlje i dobrobit životinja trebale bi se temeljiti na zakonodavstvu EU-a i međunarodno dogovorenim standardima;

15. u vezi sa **zdravljem bilja**, ISTIČE sljedeće:

– zdravo bilje i šume iznimno su važni za dobrobit ljudi i otporne poljoprivredno-prehrambene sustave jer osiguravaju hranu, hranu za životinje, kisik i osnovne usluge ekosustava, uz istodobno podupiranje bioraznolikosti, održavanje zdravog tla i smanjenje rizika od degradacije zemljišta, hidroekološke nestabilnosti i zoonotskog prelijevanja,

– učinkoviti sustavi nadzora i ranog upozoravanja, uz optimalnu primjenu tehnoloških rješenja, ključni su za sprečavanje i pravodobno otkrivanje štetnih organizama i bolesti te upravljanje njima na integriran i održiv način,

– održive prakse zaštite bilja, uključujući integriranu zaštitu bilja i fitosanitarne mjere, doprinose sprečavanju širenja štetnih organizama i bolesti na lokalnoj i prekograničnoj razini te time pomažu u zaštiti zdravlja ljudi, bioraznolikosti, kopnenih i vodnih ekosustava, šuma i opće okolišne održivosti,

– bilje, šume i sustavi koji se temelje na šumama presudni su za održive poljoprivredno-prehrambene sustave jer omogućuju sekvestraciju ugljika i pružaju ključne usluge ekosustava kojima se podupiru ekosustavi i zdravlje okoliša,

– pristupima koji se temelje na krajobrazu, uključujući poljoprivredno-šumarske sustave, i šumama kojima se održivo upravlja jačaju se bioraznolikost, otpornost ekosustava i prilagodba klimatskim promjenama, čime se doprinosi ciljevima pristupa „Jedno zdravlje” i otpornosti poljoprivredno-prehrambenih sustava;

16. u vezi sa **zdravljem okoliša i ekosustava**, ISTIČE sljedeće:

- poljoprivredno-prehrambeni sustavi ovise o zdravlju okoliša i ekosustava i utječu na njega, uključujući čisti zrak i vodu, bioraznolikost, zdravo tlo, šume i vodne sustave te stabilne klimatske sustave,

- uništavanje okoliša, onečišćenje, gubitak bioraznolikosti i klimatske promjene sve više povećavaju rizike u svim poljoprivredno-prehrambenim sustavima, što negativno utječe na zdravlje ljudi, životinja i bilja te kopnene i vodne ekosustave, integrirani i holistički pristupi stoga su ključni za jačanje otpornosti, smanjenje kumulativnih rizika i potporu dugoročnoj održivosti ekosustava,

- održivim sustavima proizvodnje, uključujući agroekološke i druge inovativne pristupe koji se temelje na resursno učinkovitim, okolišno prihvatljivim i društveno odgovornim praksama, mogu se, zajedno s obnovom ekosustava, ostvariti pozitivni rezultati za okoliš i pritom smanjiti dugoročni sistemski rizici, uključujući prelijevanje patogena između divljih i domaćih životinja koje je povezano s degradacijom staništa;

17. NAGLAŠAVA da je integrirano i zajedničko djelovanje u navedenim područjima ključno za smanjenje međusektorskih rizika, uključujući pojavu bolesti i zoonoza koje se prenose hranom, vodom i vektorima, antimikrobnu otpornost, štetne organizme i bolesti te degradaciju ekosustava;

18. UVIĐA da je za smanjenje tih rizika potreban koordiniran i znanstveno utemeljen pristup uklanjanju njihovih zajedničkih uzroka, kao što su nove zarazne bolesti, nezdrava prehrana, gubitak bioraznolikosti, onečišćenje i uništavanje okoliša, posljedice klimatskih promjena, neodrživi sustavi proizvodnje i neprimjerena upotreba sredstava za poljoprivrednu proizvodnju;

19. ISTIČE da se primjenom pristupa „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima znatno jačaju nadzor, rano upozoravanje, prevencija, pripravnost i izgradnja otpornosti, čime se podupiru dosljedniji odgovori politika, među ostalim na prekograničnoj i regionalnoj razini;

20. NAGLAŠAVA da uspješna provedba pristupa „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima zahtijeva sudjelovanje svih relevantnih dionika u cijelom poljoprivredno-prehrambenom lancu i veću usklađenost politika u svim relevantnim područjima politika;

21. ISTIČE da je nužno ukloniti institucionalne i sektorske podjele na domaćoj i globalnoj razini i nastaviti promicati integraciju pristupa „Jedno zdravlje” u utvrđivanje međunarodnih standarda, posebno u okviru Povjerenstva Codex Alimentarius, WOAH-a i Međunarodne konvencije o zaštiti bilja (IPPC), čime bi se poduprla sigurna i predvidljiva međunarodna trgovina;

Djelotvorno upravljanje i odgovarajući uvjeti koji omogućuju provedbu

22. NAGLAŠAVA da su djelotvorno upravljanje i odgovarajući uvjeti koji omogućuju provedbu ključni za praktičnu primjenu načela pristupa „Jedno zdravlje”, optimalno iskorištavanje postojećih struktura i resursa te jačanje suradnje u svim relevantnim sektorima, na svim razinama upravljanja i među svim dionicima;

23. ISTIČE važnost pružanja odgovarajućih poticaja za uvođenje pristupa „Jedno zdravlje” u praksi, primjerice iskorištavanjem postojećih financijskih i fiskalnih instrumenata, promicanjem pristupa znanju i inovacijama te jačanjem tehničke suradnje, razmjene znanja i izgradnje kapaciteta, među ostalim u partnerskim zemljama i gospodarstvima u razvoju;

24. UVAŽAVA činjenicu da se pri provedbi pristupa „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima moraju uzeti u obzir različite nacionalne okolnosti, sustavi proizvodnje, institucionalni aranžmani, okolišni uvjeti i razvojni prioriteti. Lokalni i teritorijalni pristupi provedbi iznimno su važni s obzirom na raznolikost poljoprivredno-prehrambenih sustava i ekosustava;

25. PREPOZNAJE važnost praćenja i evaluacije provedbe i djelotvornosti pristupa „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima te POTIČE upotrebu mehanizama praćenja, nadzora i izvješćivanja za potporu donošenju odluka na temelju dokaza i stalnom poboljšavanju;

26. POZIVA Komisiju i države članice da nastave podupirati koordinaciju, usklađenost politika, tehničku suradnju, izgradnju kapaciteta, razmjenu primjera dobre prakse, obrazovanje, podizanje svijesti i razmjenu znanja o pristupu „Jedno zdravlje” u poljoprivredno-prehrambenim sustavima, izbjegavajući pritom nepotrebno administrativno opterećenje ili opterećenje u pogledu izvješćivanja;

Međunarodna suradnja

27. PREPOZNAJE da je i dalje potrebna međunarodna suradnja, posebno pojačana suradnja s četverostranim partnerstvom u okviru pristupa „Jedno zdravlje” (FAO, SZO, WOAH i UNEP), Povjerenstvom Codex Alimentarius, IPPC-om, CGIAR-om i relevantnim okvirima WTO-a kako bi se na dosljedan, djelotvoran i znanstveno utemeljen način napredovalo u ostvarenju ciljeva pristupa „Jedno zdravlje” u svim poljoprivredno-prehrambenim sustavima, među ostalim većim usklađivanjem i sinergijom u radu organizacija četverostranog partnerstva i relevantnih multilateralnih sporazuma o okolišu;

28. SA ZADOVOLJSTVOM PRIMA NA ZNANJE da FAO, SZO, WOAH, UNEP, Povjerenstvo Codex Alimentarius i IPPC u svoj rad sve više uključuju načela pristupa „Jedno zdravlje”;

29. NAGLAŠAVA da međunarodni standardi koje su ponajprije razvili Povjerenstvo Codex Alimentarius, WOAH i IPPC pružaju priznat, znanstveno utemeljen okvir kojim se podupire provedba pristupa „Jedno zdravlje” i omogućuje sigurna međunarodna trgovina;

30. UVIĐA da je kontinuirana suradnja s tim tijelima i dalje ključna za održavanje usklađenosti i predvidljivosti u okviru međunarodnog sanitarnog i fitosanitarnog sustava te u tom pogledu ISTIČE da je Sporazum WTO-a o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera i dalje glavni međunarodni pravni okvir kojim se uređuju znanstveno utemeljene sanitarne i fitosanitarne mjere te nastavlja pružati pravnu sigurnost i predvidljivost za međunarodnu trgovinu poljoprivredno-prehrambenim proizvodima;

31. ponovno NAGLAŠAVA da je EU potpuno predan višesektorskoj suradnji uspostavljenoj u okviru četverostranog partnerstva FAO-a, SZO-a, WOAH-a i UNEP-a u cilju jačanja integriranih kapaciteta za nadzor, prevenciju, pripravnost i odgovor na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. U tom kontekstu ISTIČE i važan doprinos Stručne skupine na visokoj razini za pristup „Jedno zdravlje" jačanju analize i donošenja odluka utemeljenih na dokazima i znanosti.